

Arbeidsmarkedet nå - januar 2014

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia.Vidal-Gil@nav.no og Kari-Mette.Orbog@nav.no, 31. januar 2014.

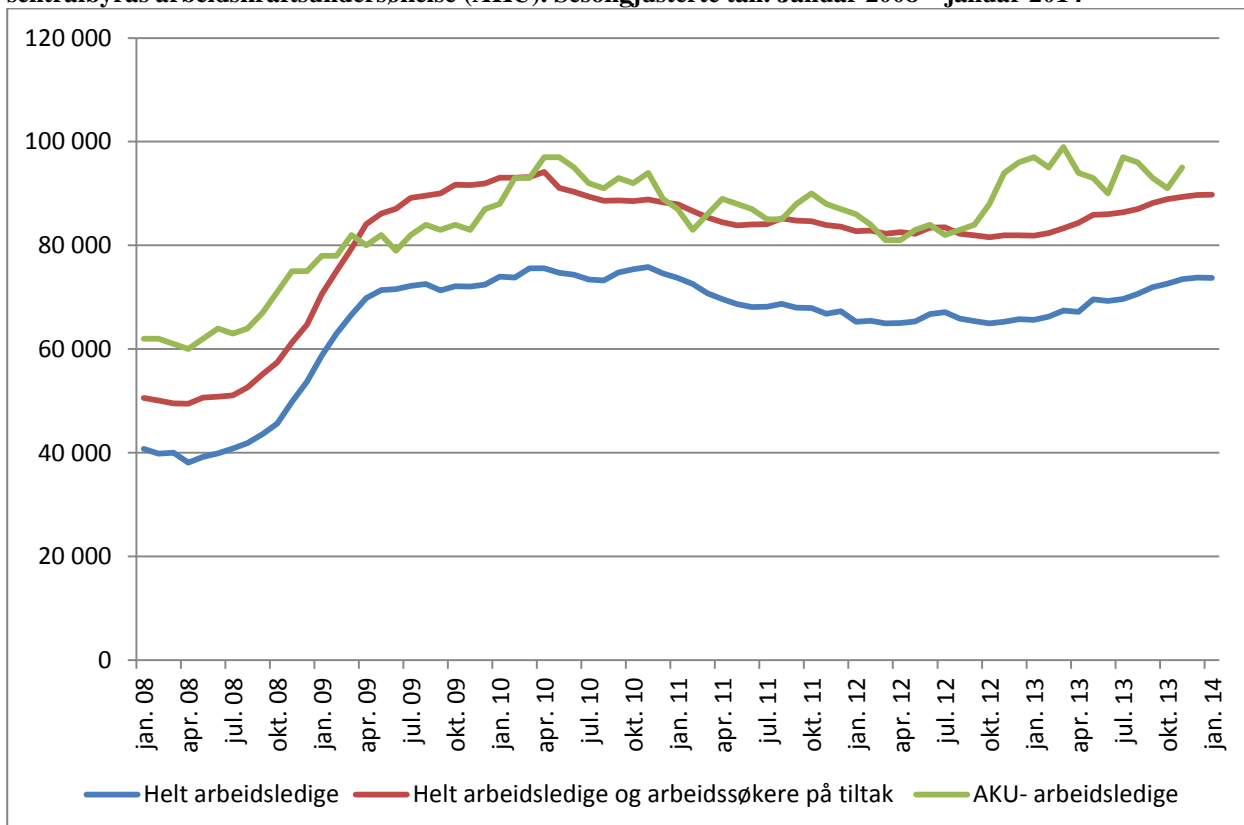
Stabil bruttoledighet

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk opp med 100 personer fra desember til januar, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. I samme periode falt antallet registrerte helt ledige med 100, ifølge sesongjusterte tall. Antall tiltaksdeltakere økte dermed mer enn det som er vanlig denne måneden.

Ved utgangen av januar var det registrert 80 100 helt ledige, 8 600 flere enn på samme tid i fjor. Som andel av arbeidsstyrken tilsvarende dette 3,0 prosent, mot 2,7 prosent på samme tid i fjor.

Bruttoledigheten var på 96 400, og det er 8 300 flere enn i fjor. Bruttoledigheten i januar tilsvarende 3,6 prosent av arbeidsstyrken, mot 3,3 prosent på samme tid i fjor.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2008 – januar 2014

Kilde: NAV og SSB

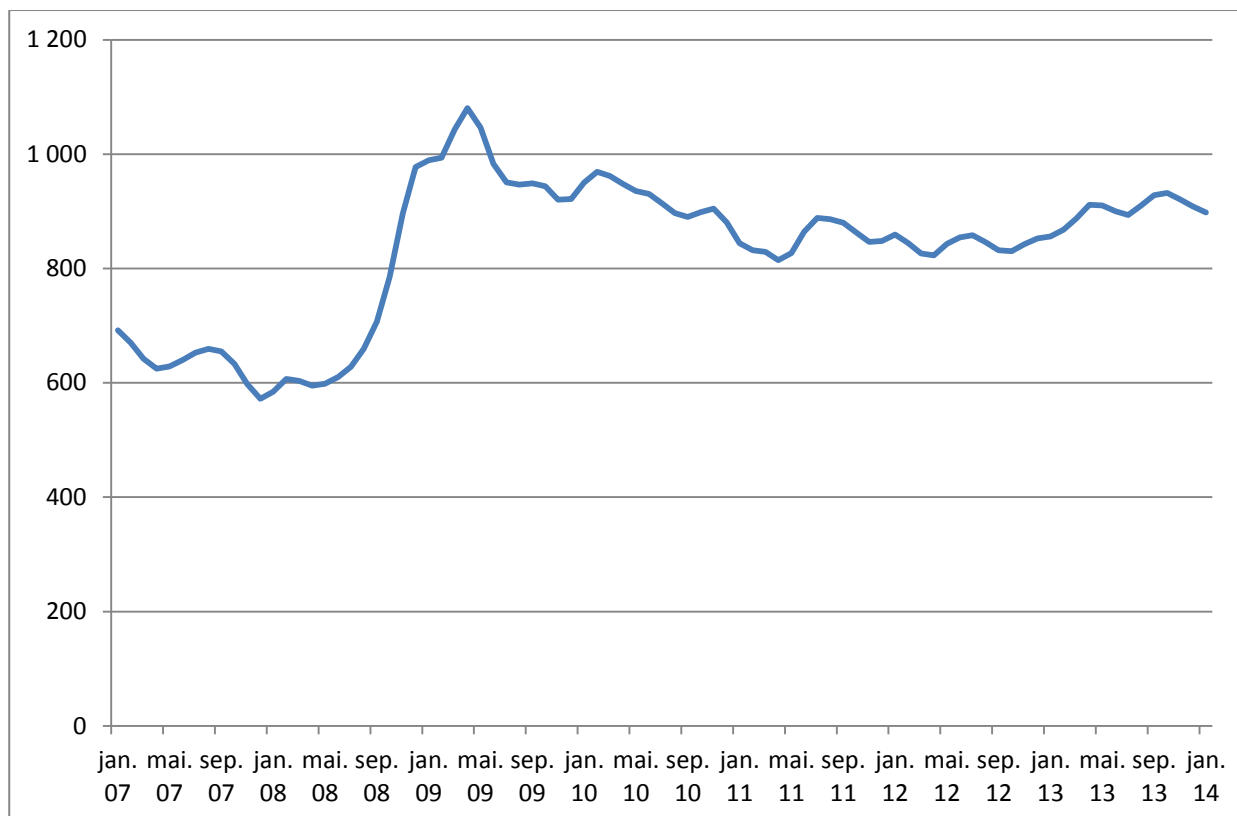
Nedgang i tilgangen på nye arbeidssøkere

Tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag har falt de tre siste månedene etter å ha vist en tydelig oppgang siden august, ifølge sesongjusterte tall (figur 2).

I januar var det registrert 16 500 helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet under fire uker. Dette er 100, eller 0,3 prosent, færre enn i januar i fjor. Personer innen bygg og anlegg, med bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid, innen reiseliv og transport og de med ingen eller uoppgett yrkesbakgrunn utgjorde om lag halvparten av de nye ledige eller arbeidssøkere på tiltak i januar.

Sammenliknet med januar i fjor økte bruttoledigheten for de nye ledige mest for de med yrker innen ingeniør- og ikt-fag og kontorarbeid, målt i antall personer (figur 3). Nedgangen var størst for personer uten oppgitt yrkesbakgrunn, innen serviceyrker og for bygg- og anleggsarbeidere. Størst prosentvis økning hadde ledere (71 %) og ingeniør- og ikt-fag (33 %), mens personer med uoppgett eller uten yrkesbakgrunn (-20 %) og med bakgrunn fra jordbruk, skogbruk og fiske (-10 %) hadde størst relativ nedgang siden januar i fjor.

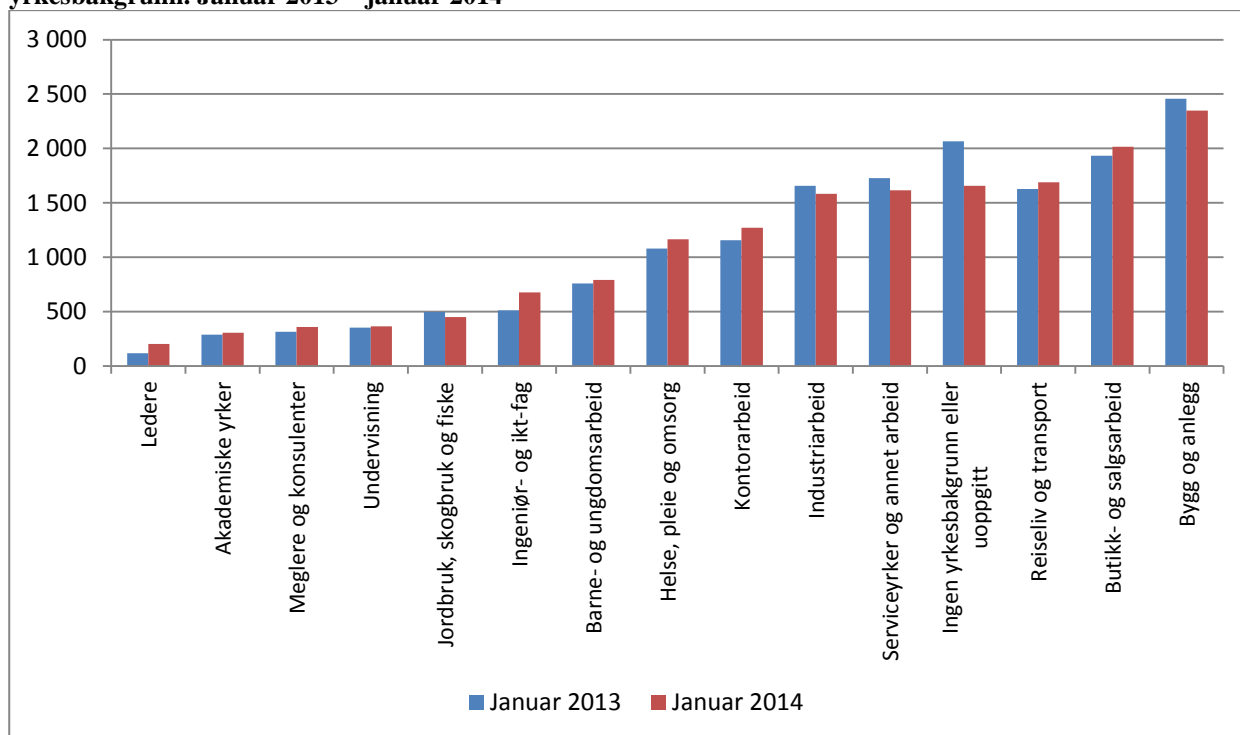
Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2007 - januar 2014

Kilde: NAV

¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Januar 2013 – januar 2014

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Europa ut av resesjonen

Bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen økte både i andre og tredje kvartal i fjor etter seks kvartaler på rad med nedgang, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Privat konsum økte kun svakt i den perioden, mens veksten i bruttoinvesteringene tok seg opp etter åtte kvartaler på rad med nedgang. Veksten i BNP var imidlertid beskjeden, på 0,3 prosent i andre kvartal og 0,1 prosent i det tredje. Lavere vekst i tredje kvartal gjenspeilet lavere vekst i Tyskland og en liten nedgang i Frankrike, de to største økonomiene i euroområdet. Samtidig var utviklingen i tredje kvartal mer positiv for de store økonomiene i Sør-Europa, som kan være ut av resesjonen, med BNP-vekst i Spania og null vekst i Italia. Utenfor eurosonen, var utviklingen særlig positiv i Storbritannia, med solid vekst i fjorårets tre første kvartaler.

Sysselsettingen i euroområdet holdt seg stabil i både andre og tredje kvartal i fjor, etter sju kvartaler på rad med nedgang. Ledighetsraten lå på 12,1 prosent i november 2013, også uendret siden april, viser sesongjusterte tall fra Eurostat. Arbeidsledigheten var fortsatt lavest i Østerrike (4,8 %) og Tyskland (5,2 %), og høyest i Hellas (27,4 %) og Spania (26,7 %). Situasjonen på arbeidsmarkedet er noe bedre i Storbritannia. Arbeidsledigheten har gått jevnt nedover i 2013, samtidig som både sysselsetting og yrkesdeltakelse har økt.

Til tross for noen svingninger, har industriproduksjonen i eurosonen vist en oppadgående trend siden november 2012. I november 2013 økte industriproduksjonen i euroområdet med 1,8 prosent, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Industriproduksjonen vokste i alle de største økonomiene, og

det var produksjon av investeringsvarer som økte mest. Dette tyder på at veksten i investeringene i fast kapital vil fortsette framover, noe som igjen vil bidra til økt produktivitet og bedret konkurransevne i eurosonen.

Veksten i USA tiltar

Reviderte tall for tredje kvartal 2013 fra Bureau of Economic Analysis viser at USAs BNP økte med en årlig rate på 4,1 prosent i tredje kvartal 2013, noe som er 1,6 prosentpoeng høyere enn i andre kvartal. Økningen i BNP i tredje kvartal gjenspeiler vekst i kapitalinvesteringer, privat konsum, eksport og boliginvesteringer. Det eneste negative bidraget kom fra nedgangen i føderale utgifter i tredje kvartal.

Arbeidsledigheten i USA falt i desember 2013 til 6,7 prosent av arbeidsstyrken, justert for sesongvariasjoner. Ledigheten gikk ned gjennom hele 2013 og har blitt betydelig lavere siden toppen etter finanskrisen. Nedgangen i ledigheten i 2013 skyldes en økning i sysselsettingen, men også en nedgang i arbeidsstyrken. Sysselsettingsgraden endte på samme nivå som året før, mens yrkesdeltakelsen ble lavere.

Lysere utsikter framover

Det internasjonale pengefondet (IMF) har nylig oppjustert sitt anslag på veksten i verdensøkonomien. IMF anslår at den globale veksten vil tilta fra tre prosent i 2013 til 3,7 prosent i år og 3,9 prosent i 2015. Gjeninnhenting i eurosonen ventes å gå litt raskere, selv om vekstanslaget fortsatt er beskjedent, særlig for landene i Sør-Europa. Vekstratene har blitt særlig oppjustert for Tyskland, Spania, og Storbritannia. Oppturen i USA og Japan ventes å fortsette i en høyere takt i år enn tidligere anslått, men noe lavere neste år. IMF har også oppjustert prognosen for Kina og India. Mens i Kina ventes en svakere oppbremsing i år og neste år enn tidligere antatt av IMF, ventes veksten i India å tilta raskere.

Europa og USA er Norges viktigste handelspartnere, og en sterkere vekst i disse landene vil føre til en høyere utenlandsk etterspørsel etter norske varer og tjenester framover.

Utviklingen i norsk økonomi

Bedring for tradisjonell industri

Sesongjusterte tall fra SSBs konjunkturbarometer for industrien viser at produksjonsvolumet vokste fra tredje til fjerde kvartal i fjor. Det totale produksjonsvolumet har vokst hvert kvartal siden fjerde kvartal 2012. I det siste kvartalet i fjor bidro økt ordretilgang og høyere priser på eksportmarkedet til vekst i eksportvolumet. Det var større produksjon hos produsenter av innsatsvarer, som kjemiske råvarer og papir- og papirvarer, som ga det største positive bidraget til vekst i industriproduksjonen. Lavere produksjon av investeringsvarer, spesielt innenfor verftsindustrien, bidro til å trekke produksjonsvolumet ned. Ordrebeholdningen vokste i fjerde kvartal og skyldes både bedre konkurransevne og høyere etterspørsel fra utlandet. Ordretilgangen fra hjemmemarkedet var uendret i samme periode, men produsenter av investeringsvarer opplevde en nedgang. For første kvartal i år vurderes utsiktene for industrien samlet som bedre, og det er produsenter av kjemiske råvarer som er mest positive.

Høyere produksjon og ordretilgang, særlig fra utlandet, blant produsenter av innsatsvarer gjenspeiler en høyere vekst internasjonalt. En svakere krone bidrar i tillegg til bedret konkurranseevne. Lavere produksjon og ordretilgang blant produsentene av investeringsvarer, som i stor grad leverer til oljeindustri, kan sees i sammenheng med lavere vekst i oljeinvesteringene i år enn i fjor. Ifølge tall fra kvartalsvis nasjonalregnskap, vokste oljeinvesteringene i fjorårets tre første kvartaler med nesten 16 prosent regnet i årlig rate. Ifølge SSBs investeringsstatistikk innebærer oljebransjens anslag på investeringene i 2014 en vekst på cirka 5 prosent sammenliknet med anslag for 2013, målt i løpende priser.

Oppbremsing i boligmarkedet

Boligprisene falt i andre halvår i fjor. SSBs boligprisindeks viser at boligprisene sank med 2,6 prosent i gjennomsnitt fra tredje til fjerde kvartal i fjor. Prisene gikk ned i hele landet, unntatt Nord-Norge. Sammenliknet med fjerde kvartal i 2012, var prisene 1,0 prosent høyere enn i fjerde kvartal 2013. Foreløpig tall fra SSB viser at omsetningen av eiendom også falt i fjerde kvartal i fjor, og var 4,1 prosent lavere enn året før.

Sesongjusterte tall for igangsatt boligareal viser at antallet igangsettingstillatelser til nye boliger gikk ned 5,0 prosent fra oktober til november i fjor. Måneden før økte imidlertid igangsettingstillatelsene tilsvarende. Det ble igangsatt 27 800 nye boliger fra januar til november 2013. Det er 0,6 prosent færre enn i tilsvarende periode i 2012. Selv om igangsettingen viser en svak vekst etter mai i fjor, tyder disse tallene på en lavere vekst i boliginvesteringene framover.

Bruttoledigheten i de ulike yrkesgruppene

I løpet av januar har bruttoledigheten utviklet seg ulikt i de forskjellige yrkesgruppene, ifølge sesongjusterte tall. Målt i antall personer har oppgangen den siste måneden vært størst innen yrkesgruppene ingeniør- og ikt-fag, butikk- og salgsarbeid og innen helse-, pleie- og omsorg. Personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag har erfart økende bruttoledighet siden april i fjor. Bruttoledigheten for yrker innen butikk- og salgsarbeid har økt siden august i fjor, mens det har vært økning innen helse, pleie og omsorgsykker siden november i fjor. Målt i antall personer har nedgangen i bruttoledigheten den siste måneden har vært størst innen yrkesgruppene industriarbeid, for de med uoppgitt yrkesbakgrunn og innen bygg og anlegg. I løpet av januar falt bruttoledigheten for yrker innen industriarbeid for første gang siden juli i fjor, mens det er andre måned på rad at antallet helt ledige og tiltaksdeltakere går ned innen bygg og anleggsyrker. Figur 13 og 14 i figurvedlegget viser utviklingen i den sesongjusterte bruttoledigheten for de ulike yrkesgruppene siden januar 2008.

Sammenliknet med januar i fjor har alle yrkesgrupper, unntatt de uten eller med uoppgitt yrkesbakgrunn, hatt en oppgang i bruttoledigheten (figur 4). Størst økning fra januar i fjor hadde de med yrker innen bygg og anlegg og innen butikk- og salgsarbeid, målt i antall personer. Ingeniør- og ikt-fag og ledere har hatt den største prosentvise økningen fra januar i fjor, begge med 25 prosent.

Målt som andel av arbeidsstyrken, hadde personer med bakgrunn fra undervisning den laveste bruttoledigheten i januar, på 1,0 prosent (figur 5). Den høyeste bruttoledigheten hadde de med bakgrunn fra bygg og anlegg, på 6,5 prosent.

Bygg og anlegg

Innen bygg og anlegg var det 1 500 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i januar i år enn i januar i fjor. Dette tilsvarer en økning på 14 prosent. De to yrkesgruppene andre bygningsarbeidere og tømrere og snekkere har hatt størst økning i antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak sammenliknet med januar i fjor, begge med 400 flere. For anleggsmaskinførere har antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak gått ned i samme periode.

Industriarbeid

Innen industriarbeid var det 600 flere helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere i januar i år enn i januar i fjor, noe som tilsvarer en økning på 6 prosent. Bruttoledigheten økte mest for sveisere og platearbeidere, begge med 100 flere registrerte ledige og arbeidssøkere på tiltak enn i januar i fjor. Yrkesgruppene som har hatt størst nedgang i antall helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere det siste året er operatører innen kjemisk industri.

Ingeniører- og ikt-fag

Denne er yrkesgruppen har hatt den største relative økningen sammenliknet med januar i fjor, på 25 prosent. I forhold til januar i fjor har det blitt 800 flere som er helt ledige eller på tiltak. Yrkesgruppene matematikere og statistikere, ingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi og brukerstøtte IKT har alle økt med 100 i denne perioden.

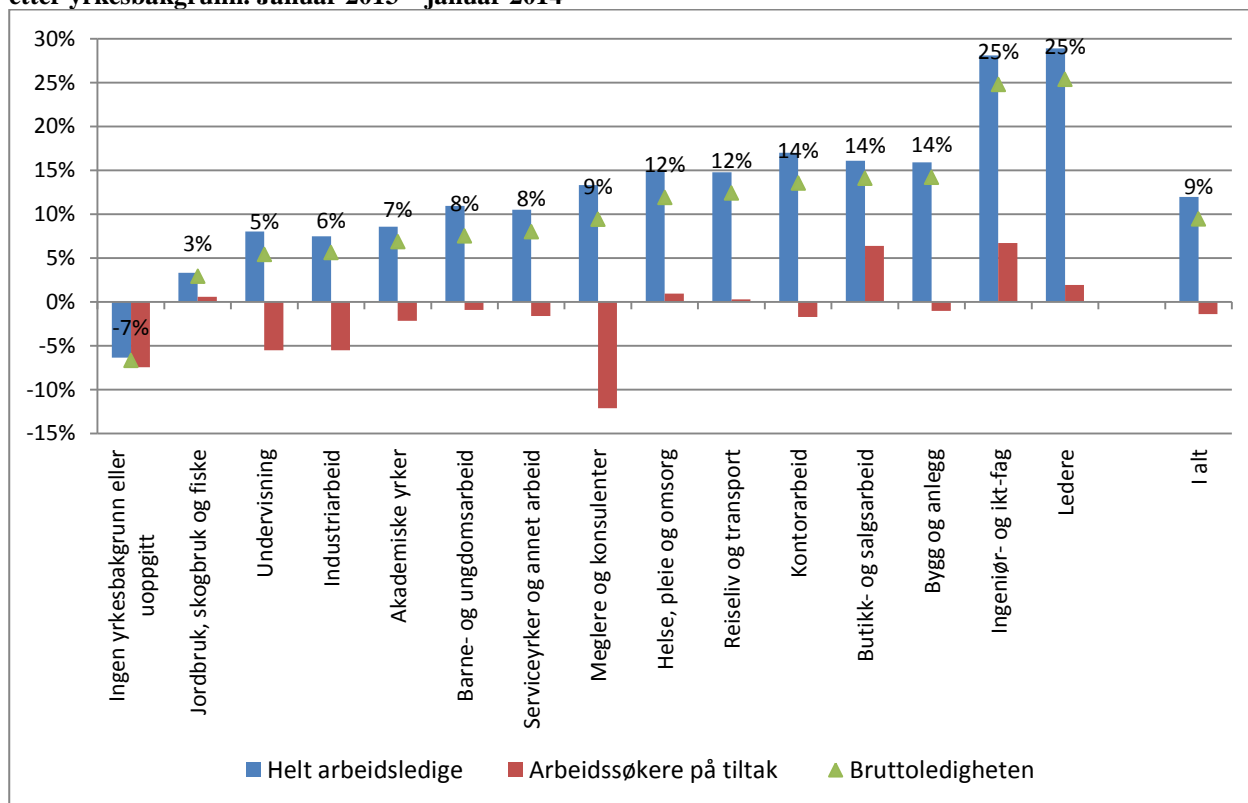
Butikk- og salgsarbeid

Innen butikk- og salgsarbeid var det 1 400 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i januar i år enn i januar i fjor. Dette tilsvarer en økning på 14 prosent. Yrkesgruppen butikkmedarbeidere har hatt størst økning i antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak sammenliknet med januar i fjor, med 1 000 flere. Videre følger yrkesgruppen butikkavdelingssjefer, med 200 flere.

Helse, pleie og omsorg

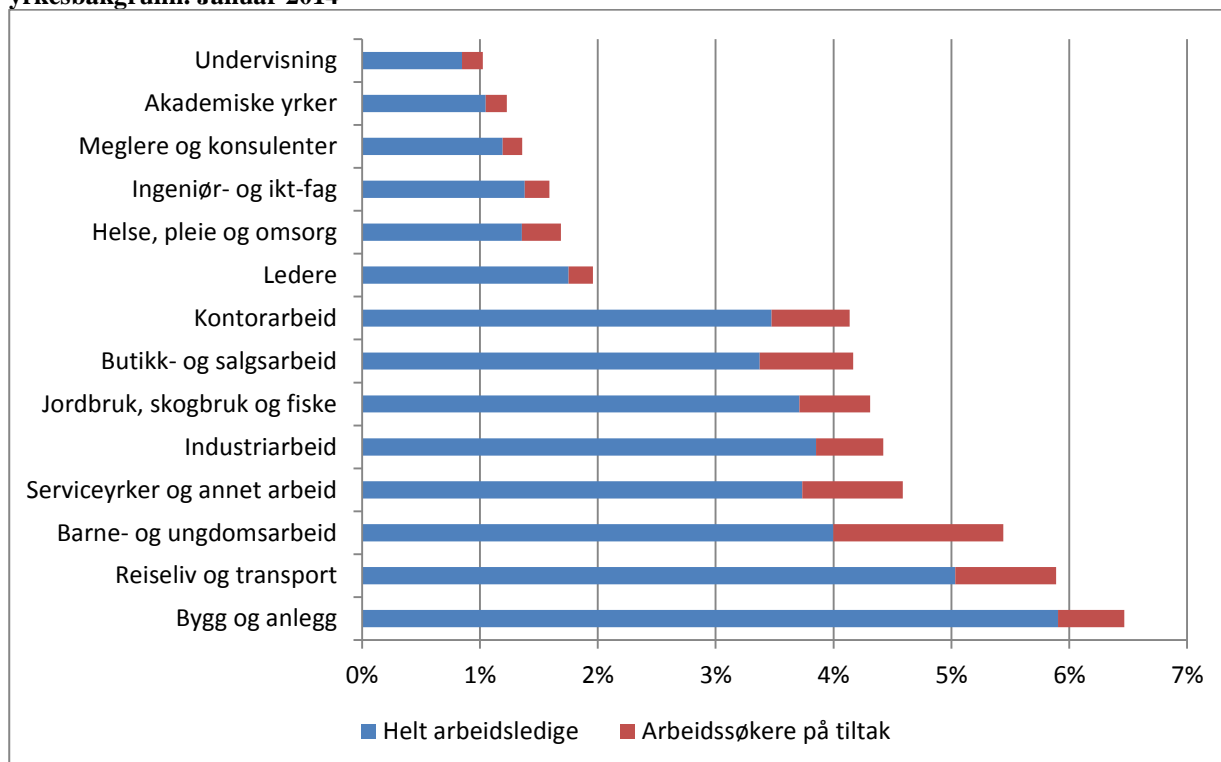
Innen helse, pleie og omsorg var det 700 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i januar i år enn i januar i fjor. Dette tilsvarer en økning på 12 prosent. Yrkesgruppen omsorgs- og pleiearbeidere stod for størstedelen av økningen. Både helsefagarbeidere og andre pleiemedarbeidere har 200 flere helt ledige eller på arbeidsmarkedstiltak i januar i år enn i fjor.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Januar 2013 – januar 2014

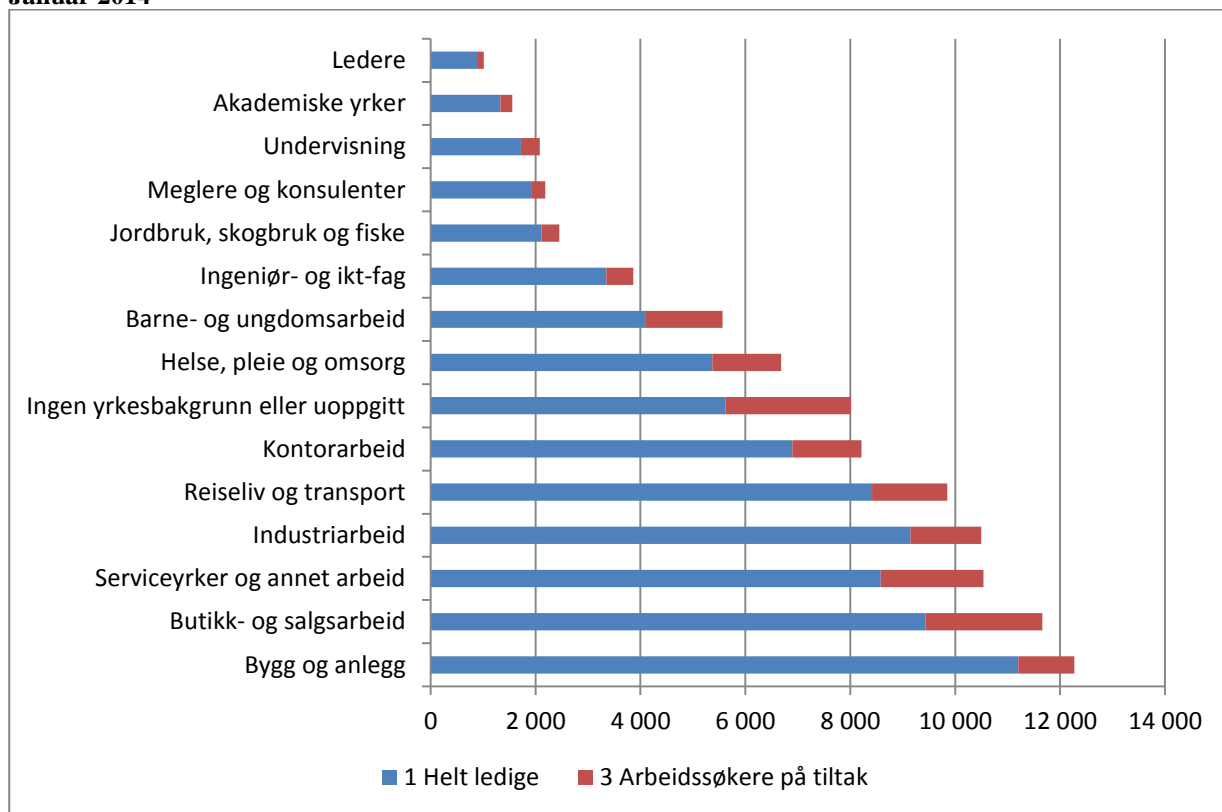
Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Januar 2014

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Januar 2014

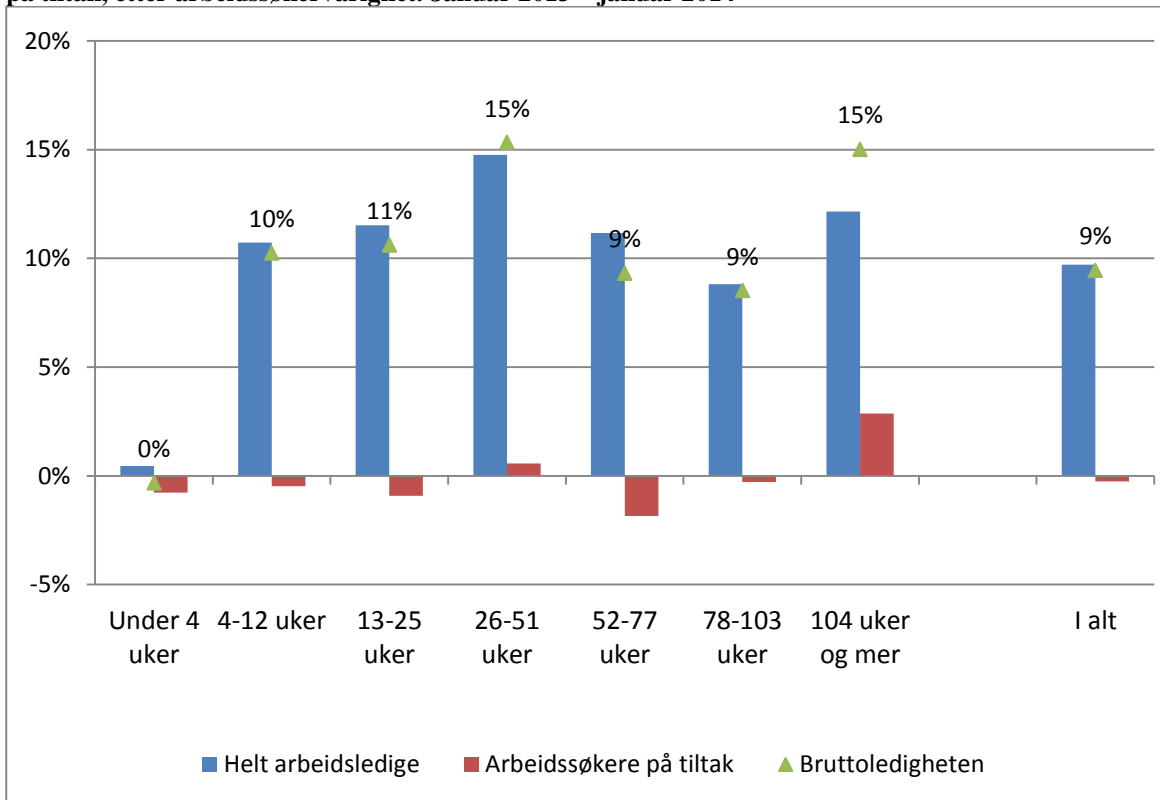

Kilde: NAV

Varighet som arbeidssøker

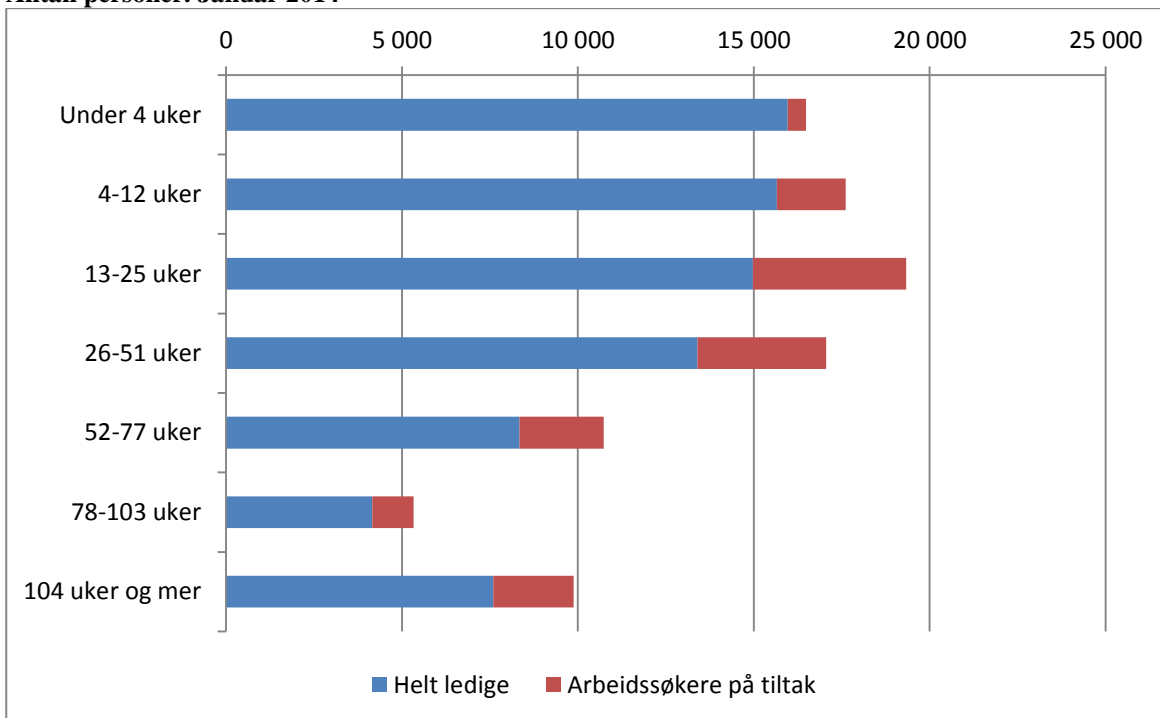
Sammenliknet med januar i fjor var oppgangen i bruttoledigheten størst for de med arbeidssøkervarighet mellom 26-51 uker (15 %). I underkant av tre fjerdedeler av de helt ledige og arbeidssøkere på tiltak hadde vært arbeidssøkere i under ett år, mens litt over en fjerdedel har vært arbeidssøkere i over ett år. Litt over halvparten har vært arbeidssøkere under seks måneder.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Januar 2013 – januar 2014

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Januar 2014

Kilde: NAV

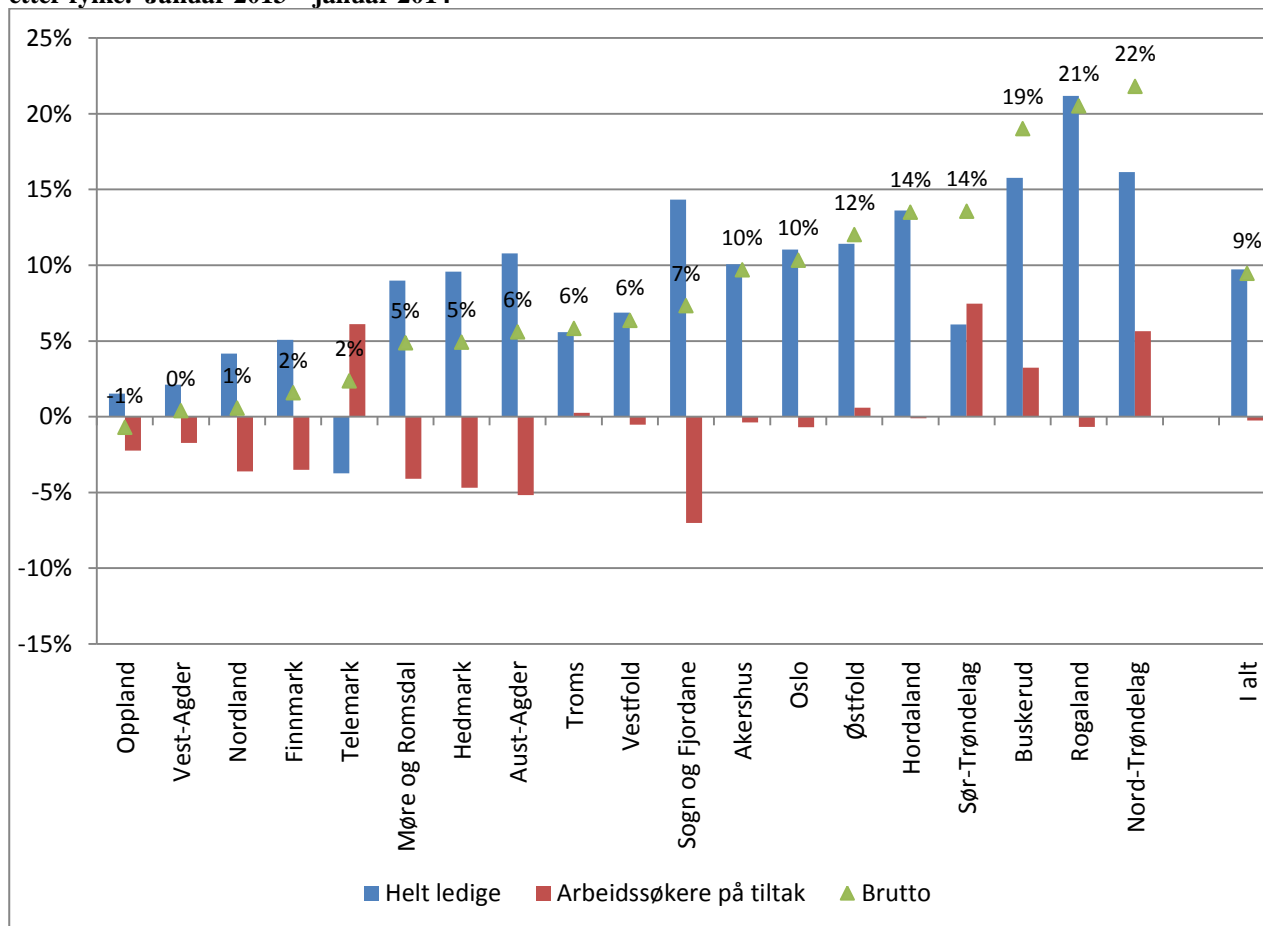
Bruttoledigheten i fylkene

I 10 av 19 fylker har bruttoledigheten gått ned i løpet av den siste måneden, viser sesongjusterte tall. Den prosentvise nedgangen i bruttoledigheten i januar var størst i Aust-Agder og Finnmark. Økningen i bruttoledigheten var størst i Sogn og Fjordane og Buskerud i samme periode. Figur 15 i figurvedlegget viser utviklingen i sesongjusterte tall for de ulike regionene siden januar 2008.

Sammenliknet med januar i fjor har Nord-Trøndelag (22 %) og Rogaland (21 %) hatt størst relativ økning i bruttoledigheten. Oppland var det eneste fylket med lavere bruttoledighet enn i januar i fjor, mens Vest-Agder hadde uendret bruttoledighet i samme periode.

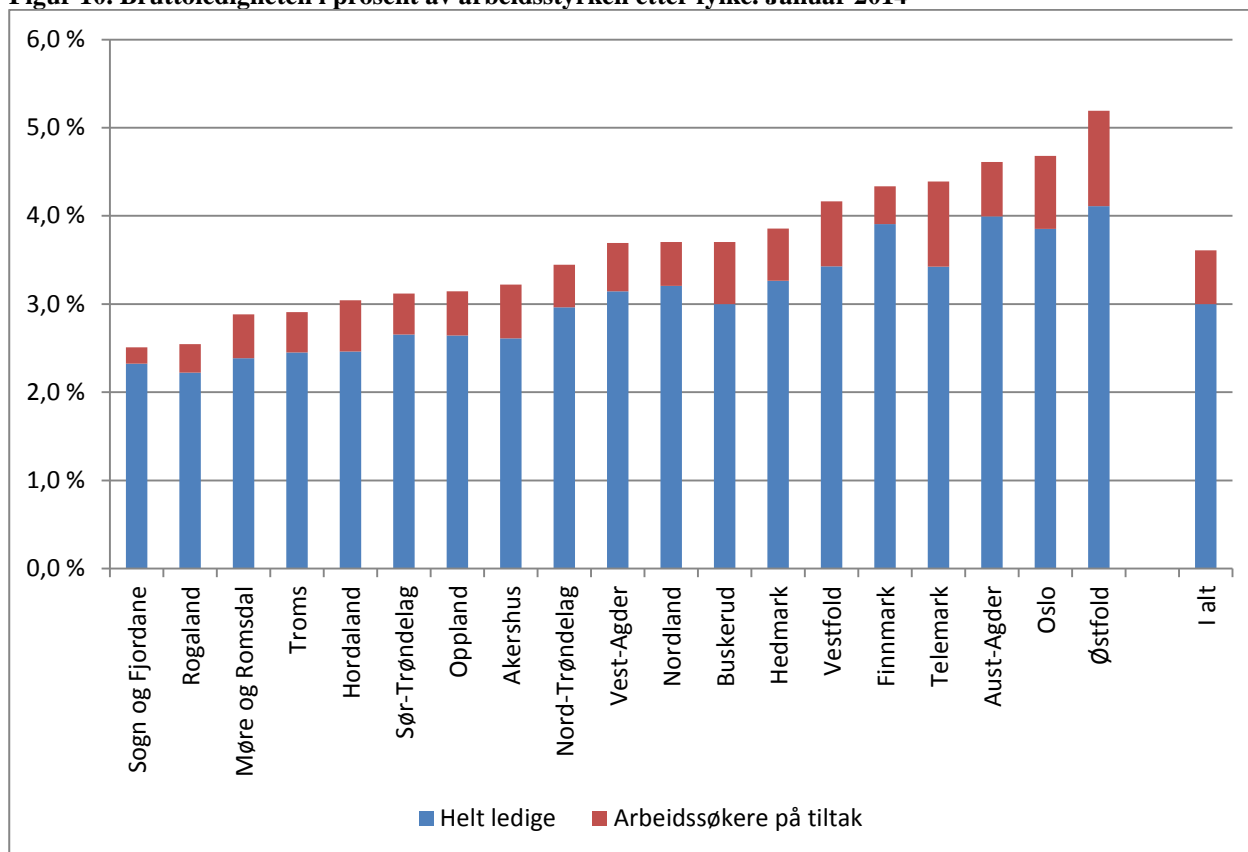
Målt som andel av arbeidsstyrken, hadde Østfold (5,2 %) og Oslo (4,7 %) den høyeste bruttoledigheten i januar, mens Sogn og Fjordane og Rogaland (2,5 %) hadde den laveste bruttoledigheten.

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Januar 2013 – januar 2014

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Januar 2014

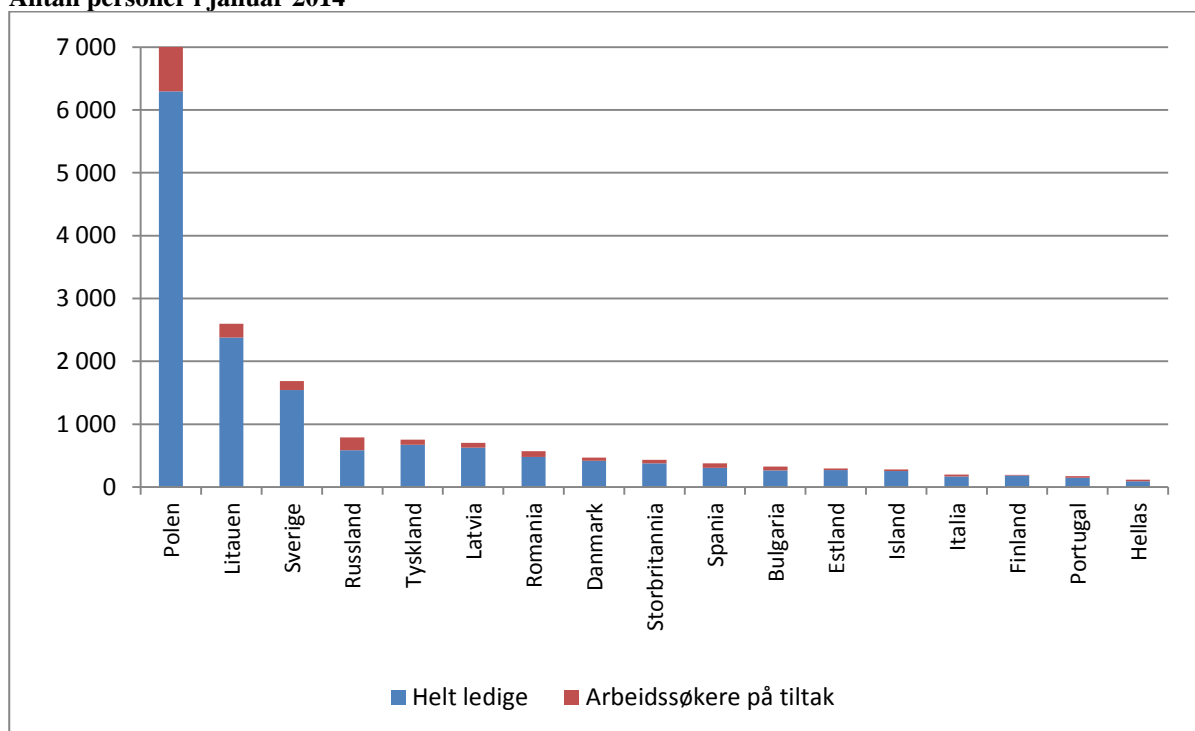
Kilde: NAV

Ledigheten blant arbeidsinnvandrere

Figur 11 viser bruttoledigheten for statsborgere fra landene som har hatt den høyeste arbeidsinnvandringen til Norge de siste årene. Bruttoledigheten i januar var størst for polakker (7 000), litauere (2 600) og svensker (1 700).

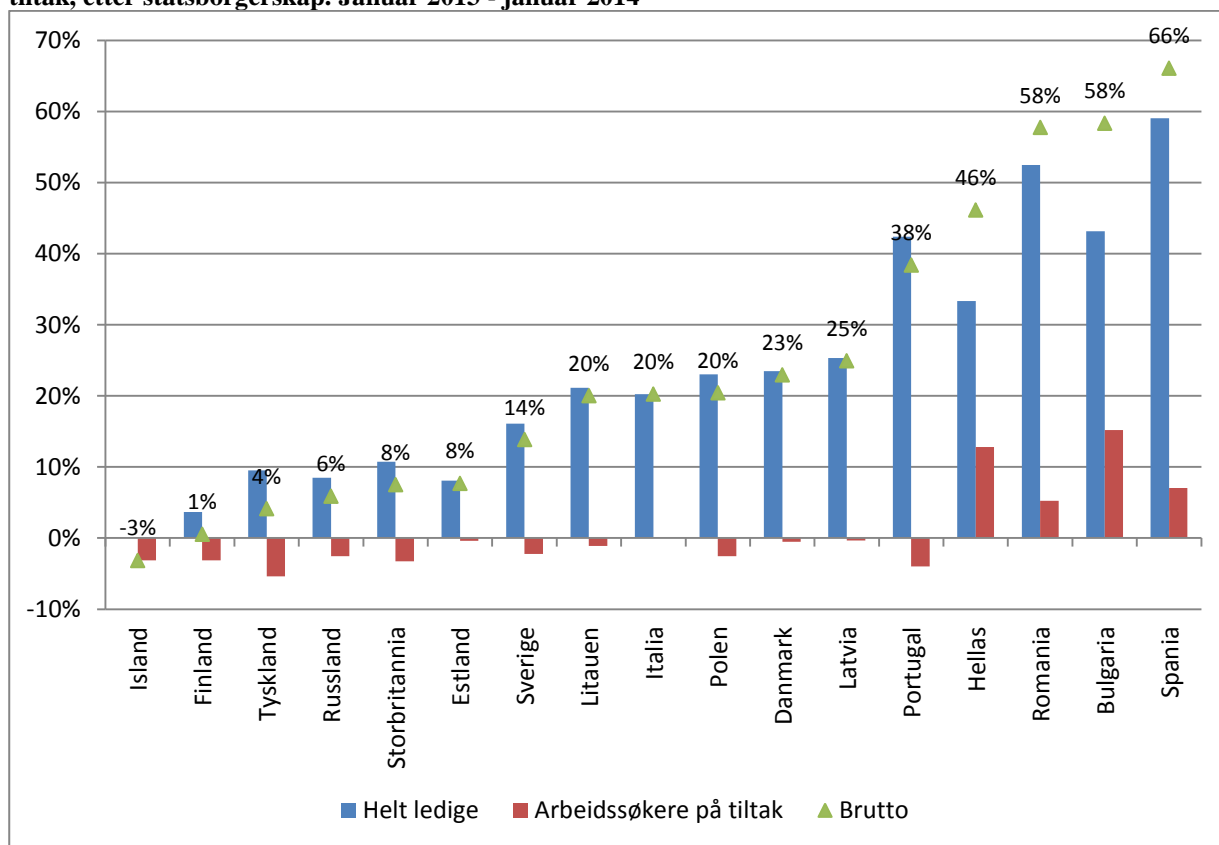
Prosentvis har bruttoledigheten økt mest for statsborgere fra Spania (66 %), Bulgaria (58 %) og Romania (58 %) sammenliknet med januar i fjor. Figur 11 viser at på tross av den store prosentvise økningen i bruttoledigheten for statsborgere fra Spania, var nivået på bruttoledigheten lavt, med 400 personer. Bruttoledigheten for statsborgere fra Bulgaria og Romania var også beskjeden i januar, med henholdsvis 300 og 600 personer i alt.

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter statsborgerskap. Antall personer i januar 2014

Kilde: NAV

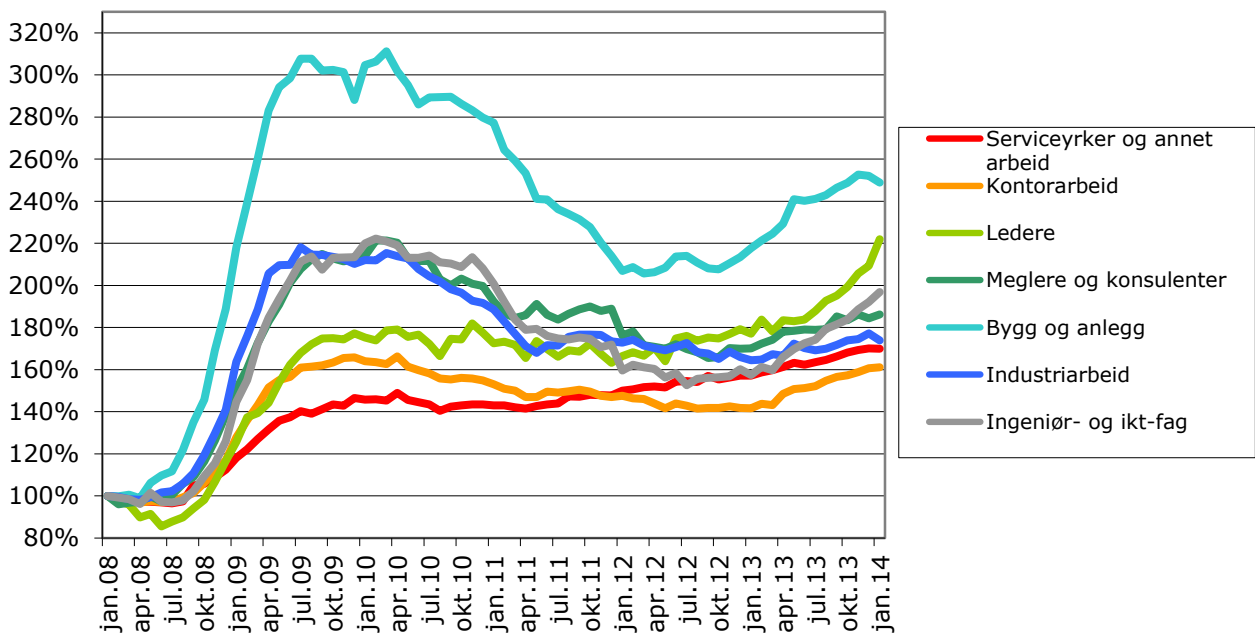
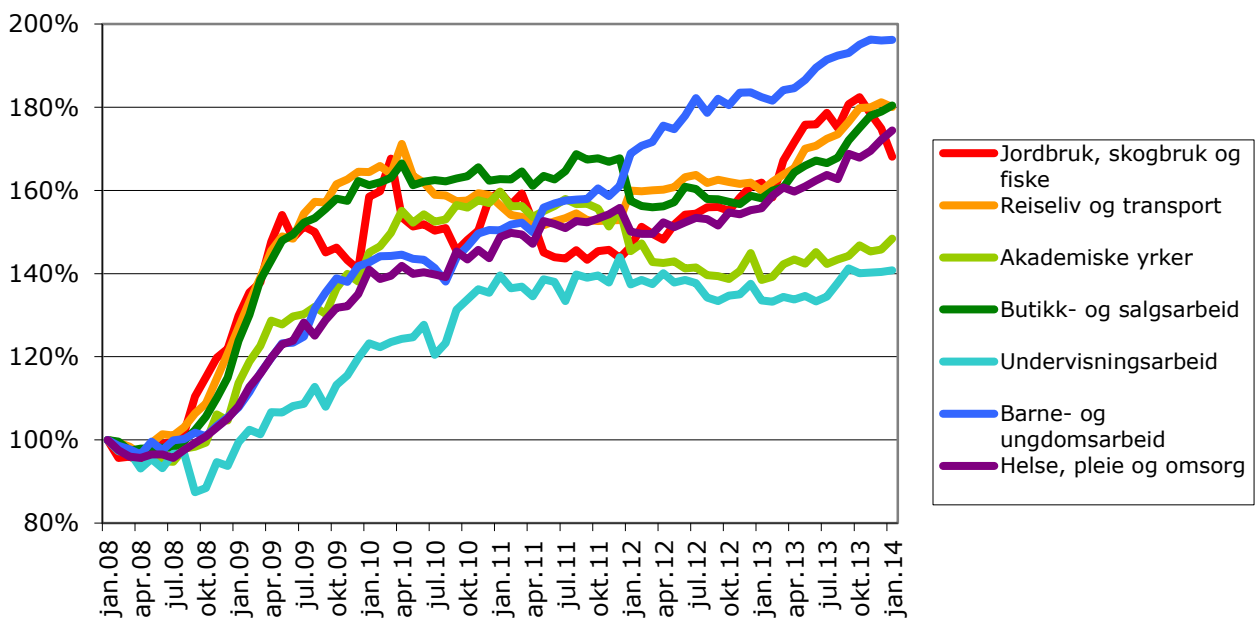
Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter statsborgerskap. Januar 2013 - januar 2014

Kilde: NAV

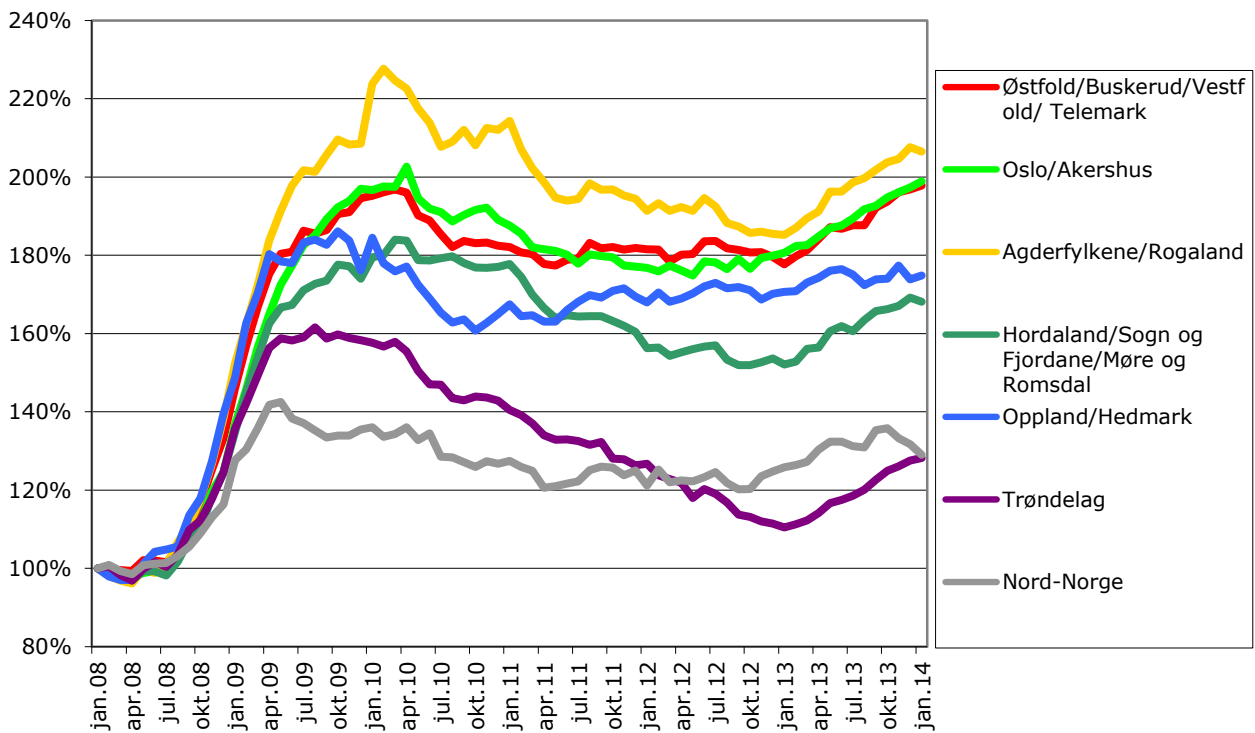
Figurvedlegg

Figur 13 og 14. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak, etter yrkesbakgrunn. Januar 2008 – januar 2014. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall

Kilde: NAV

Figur 15. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak i regioner. Januar 2008 – januar 2014. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall

Kilde: NAV